

Slutrapport Projekt: Bygdene danser N30441-29-12 Period: 2012-07-01 – 2013-06-30

1. Sammanfattning

Projektet Bygdene Dansar har pågått under ett åri Nord-Trøndelag fylke och i Jämtlands och Västernorrlands län. Projektet har brukat den norska pedagogiken vid "Norsk center for folkemusikk og folkdans" genom att kartlägga det lokala immateriella kulturarvet i form av folkdans och traditionell dans och levandegöra detta för dagens ungdom. Projektets övergripande syfte har varit att stärka folkdans som kulturarv, konstnärligt uttryck och samverkansform. Projektet har genomfört uppsökande verksamhet med undervisning av gymnasieungdomar, producerat två scenföreställningar med traditionsdans som koreografisk grund samt genomfört samlingar och träffar tillsammans med en rad lokala samarbetspartners, kommuner, landsting och folkhögskolor. Drygt 1000 ungdomar i åldern 16-19 år har tagit del av projektets verksamhet och därutöver har drygt 400 människor sett föreställningarna som projektet producerat.

Det gränsregionala mervärdet består i att projektet gett en samlad bild av det immateriella kulturarvet "folklig dans i regionen". Projektets medarbetare på norsk och svensk sida har genom projektet samlat värdefulla insikter och erfarenheter rörande det gemensamma kulturarvet i området och uppmärksammat fördelarna och utmaningarna med att arbeta över landsgränsen. Genom projektet har ungdomar i det aktuella området fått möta den traditionsbärande folkliga dansen genom undervisning i äldre lokala danstraditioner. Genom projektets arrangemang har svenska och norska ungdomar kunnat ta del av gränslandets traditioner och uttryck gällande folklig dans. Genom lokal press i Sv/No har information om projektet spridits. En av de grundläggande tankarna och frågeställningarna som ledde till projektets genomförande var aspekten med att testa en norsk modell i regionen på svensk sida, (beskrivs i punkt 2). Det står nu klart att ett genomförande på svensk sida av metoden mött utmaningar som gör det svårt att driva projektet vidare. Projektet har haft svårt att engagera

och organisera föreningslivet på alltför kort tid med syftet att införa den norska modellen. Ingen ny ansökan aktualiserades då programperioden för Interreg Sv/No gick mot sitt slut.

Projektets beslutade budget har omfattat 922 700 kronor på svensk sida och 692 300 norska kronor på norsk sida. Vid projektets slut har 745 022 kr förbrukats i Sverige och 279 569 NOK i Norge(ackumulerade kostnader). Kostnader för aktiviteter, resurspersoner och resor blev något lägre än planerat och kan förklaras i att den norska projektmetod som brukats normalt spänner över tre år med tre faser. Projekt Bygda danser har koncentrerat metoden till endast ett år varför vissa aktiviteter ej kunnat påbörjas eller genomföras. En utmaning ha även varit att under kort projektplaneringstid rekrytera och involvera professionella instruktörer och andra resurspersoner i projektet.

Summary:

The project "Bygdene Dansar" has been going on for one year in Nord-Trøndelag and Jämtland and Västernorrland. The project builds on the Norwegian model at "Norwegian Centre for folkemusikk og folk dance" by mapping the local intangible cultural heritage in the form of folk dance and traditional dance and to offer it for today's youth. The overall aim has been to strengthen the folk dance heritage, the artistic expression and interaction terms. The project has conducted outreach by teaching secondary school adults, with producing two stage performances with basis in traditional dance. It also has offering meetings, in collaboration with a number of local partners, municipalities, counties and colleges. More than 1,000 young people aged 16-19, have taken part of the project activities and, in addition, more than 400 people have seen the performances that the project produced.

Cross-border added value is that the project has create a complete picture of the Intangible Cultural Heritage "folk dance in the region." The project staff gathered through the project valuable experiences on the common cultural heritage in the area and highlighted the benefits and challenges of working across the land border. Through the project, young people in the area had to face the tradition-bearing folk dance by teaching local dance traditions. The arrangement of the project, Swedish and Norwegian youth have benefited from the country's frontier traditions and expressions regarding folk dance. Information about the project has been published in local press on both sides. One of the basic ideas and issues that led to the implementation of the project was the aspect of testing a Norwegian model in the region on the Swedish side. It is now clear that the implementation of the method on Swedish side, met challenges that make it difficult to pursue the project further. It has been difficult to engage and organize associations in a short time with the aim of introducing the Norwegian model. No new application arose when the program period for INTERREG Sv / No now drew to a close.

The Budget for the project has covered 922 700 SEK and 692 300 NOK. At the end of the project 745 022 SEK is used in Sweden and 279 569 NOK in Norway (accumulated costs). Costs for activities, resource persons and trips were slightly lower than expected and can be explained in that the Norwegian project methodology normally span over three years, with three phases. Project Bygda Danser have concentrated method in only one year why certain activities could not be started or implemented. A challenge have also been, within a short planning time, to recruit and involve professional instructors and other resource persons in the project.

2. Projektets bakgrund

Projektmodellen Bygda Dansar har utvecklats av dokumentations- forsknings- och förmedlingsinstitutionen Norsk Senter for folkemusikk og folkedans (Rff-sentret), vilka har drivit projekt med modellen som grund sedan 2001. Modellen är 3-årig, rör sig i ett avgränsat område och går ut på att levandegöra lokala traditionella danser och göra den delen av kulturarvet relevant för de ungdomar som bor i området. Detta görs med hjälp av professionella folkdansinstruktörer och lokalt engagemang. I projektets första del vänder man sig till samtliga ungdomar i länet, genom samarbete med skolor, lokala folkdans- och musikaktörer och andra samlingsplatser för att undervisa ungdomarna i de lokala danstraditionerna samt skapa intresse och social gemenskap. I projektets senare del riktas arbetet mot scen, och på slutet av den 3-åriga projektperioden produceras en slutföreställning med professionella ramar där det lokala dansmaterialet ligger till grund för föreställningens koreografier. Speciellt talangfulla och intresserade ungdomar skall kunna få personlig vägledning för att kunna maximera sin inlärningskurva under projektperioden och kunna vara en värdefull resurs för eventuellt fortsatt arbete i länet efter att projektperioden är avslutad.

Efter ett initiativ från Bygda Dansar i Nord-Trøndelag (Trø te') och Jämtland-Härjedalens distrikt av Svenska Folkdansringen väcktes idén om ett interregionalt samarbete mellan Nord-Trøndelag fylke och Jämtlands län, ett område som har många kulturhistoriska beröringspunkter. Ett förprojekt genomfördes där ansökan till Interreg Sverige-Norge-programmet utarbetades och bidragsgivare och lokala aktörer uppvaktades på båda sidorna om gränsen och efter två ansökningar fick projektet tillslag i mars 2012.

Utifrån Bygda dansar-modellen och med utgångspunkt i Svenska Folkdansringens projekt "Folklig dans i skolan" samt i tätt samarbete med Trø te' (Bygda dansar i Nord-Trøndelag fylke) skulle projektet Bygdene Dansar skapa en plattform för gränsöverskridande utbyte av material och metoder. Det gemensamma immateriella kulturarvet skulle tillvaratas och utvecklas för att öka områdets attraktionskraft. En aspekt som skulle undersökas var också huvuvida en projektmodell som var skapad och utvecklad i Norge skulle fungera på svenska förhållanden. På lång sikt skulle projektets genomförande kunnat leda till införandet av en typ av danskonsulenter på distriktsnivå med ansvar för det immateriella kulturarvet i regionen. I början av processen var Svenska Folkdansringen Jämtland-Härjedalen involverade som projektägare på svensk sida, vilket förändrades under processens gång. När projektet startade upp i september 2012 var den svenska projektägaren istället Regionförbundet Jämtlands län. Svenska Folkdansringen har dock varit delaktiga i projektet som betydande finansiärer och som kunskapsrik rikstäckande organisation med många värdefulla kontakter. I projektet ingår också Västernorrlands län som 20%-område.

Under projektperioden för Interregprojektet gick Trø te' (Bygda Dansar i Nord-Trøndelag) in i sitt tredje och sista år medan området på svensk sida, Jämtlands län och Västernorrlands län befann sig i uppstartsfasen.

Finansiärer på norsk sida är Norsk senter for folkemusikk og folkedans och Nord-Trøndelag fylkeskommune. På svensk sida är finansiärerna Nordisk kulturfond, Regionförbundet Jämtlands län, Svenska Folkdansringen, Landstinget Västernorrland, Östersunds kommun, Krokoms kommun, Sundsvalls kommun och Åre kommun. Dessutom har Sollefteå kommun, Kramfors kommun, Birka folkhögskola och Bäckedals folkhögskola bidragit med direktfinansiering i form av lokaler.

3. Projektbeskrivning, målgrupp, resultat, och resultatindikatorer samt effekter

3.1 Projektbeskrivning:

Projektägarna har varit Norsk Senter for folkemusikk og folkedans (Rff-sentret) i Norge och Regionförbundet Jämtlands län i Sverige. Projektansvarig för Bygdene Dansar har varit Egil Bakka, direktör vid Rff-sentret och Professor i dansvetenskap vid NTNU. Det är också Rff-sentret har haft det ämnesmässiga ansvaret för projektet. Projektledare Carin Funseth har varit anställd av Norsk Senter for folkemusikk og folkedans (Rff-sentret) där hon även ha haft sin kontorplats. Övriga resurser har rekryterats och engagerats specifikt inför respektive uppdrag eller ställts till projektets förfogande genom omdisponering av resurser hos projektägarna. I projektet Bygdene dansar har det delvis självständiga projektet Trø te' (Bygda dansar i Nord-Trøndelag) ingått, med en projektledare och två projektanställda.

Huvuddelen av verksamheten på den svenska sidan har varit skolbesök/undervisningsturnéer. I december 2012 genomfördes en två veckor lång undervisningsturné i Östersund med fyra gymnasieskolor och en folkhögskola som mål. Den avslutades med en danskväll i samarbete med Klubb3, Östersunds folkdanskklubb som infaller en gång i månaden. I månadsskiftet februari/mars 2013 genomfördes en veckolång undervisningsturné i ett större geografiskt område. Gymnasieskolor i Sveg, Berg, Bräcke och Östersund fick besök och veckan avslutades med ett arrangemang i samarbete med Bäckedals folkhögskola i Sveg. Konceptet under undervisningsturnéerna har varit att besöka ungdomar som ingår i projektets målgrupp och ha undervisning, företrädesvis under resurstiden för idrott och hälsa. Under undervisningsturnéerna har det varit minst en folkdanspedagog och en spelman på plats, samt de ordinarie lärarna, som i förväg uppmanats att ta del i undervisningen på samma sätt som eleverna, då det har visat sig leda till ett bättre inlärningsklimat. Förutom undervisningsturnéerna har projektet haft annan typ av verksamhet, företrädesvis i samarbete med andra arrangörer. Den uppsökande verksamheten har varit signifikativ för arbetet på den svenska sidan, medan arbetet i Nord-Trøndelag har fokuserats kring scenproduktionerna "Konungs Tafla" (framfördes på Hilmarfestivalen i Steinkjer november 2012) och "Mellom rutene – det første trekket avgjør ofte det siste" (framfördes på Inderøy Vidaregående skole, Dampsaga kulturhus i Steinkjer och Riksscena i Oslo i april och maj 2013).

En viktig samarbetspartner har varit Birka folkhögskola i Östersund, som har fått besök av projektet många gånger. Tidigt i projektets skede gjorde elever från Birka folkhögskola ett besök i Steinkjer för att besöka Bygda dansar i Nord-Trøndelag i samband med Hilmarfestivalen 2012. Eleverna från folkhögskolan deltog även i föreställningen "Konungs Tafla" som hade nypremiär på festivalen. Också i arbetet inför slutföreställningen ("Mellom rutene...") med samma ensemble var det kunskapsutbyte och samarbete över gränsen. På svenska sidan har Medelpads spelmansförbund varit en ivrig samarbetspartner och bjudit in projektet till att berika deras läger och samlingar. I samarbete med Medelpads spelmansförbund har Bygdene Dansar medverkat på träffar för unga spelmän vilket har varit värdefulla tillfällen för projektet att komma i kontakt med ungdomar som är intresserade av det immateriella kulturarvet, kunnat bedriva undervisning med dem och väcka deras nyfikenhet för projektets verksamhet. Hade projektet fortsatt över längre tid hade även fler och längre samarbeten blivit aktuella. I Nord-Trøndelag har projektet haft ett tätt samarbete med Inderøy vidaregående skole, läs mer om detta under punkt 3.2 *Målgrupp*.

Projektet har arrangerat helgsamlingar en gång i månaden för sina medlemmar, med intensivt arbete mot slutföreställningen.

Bygdene Dansar har också från och med årsskiftet 2012/2013 samarbetat med projektet Världens Musik och Dans i Västernorrland, förkortat VMoD. VMoD är ett utvecklingsprojekt med syfte att stärka och synliggöra folkmusik-folkdans-världsmusik-världsdans i Västernorrland. Bakom projektet står Sveriges Spelmäns Riksförbund, Svenska Folkdansringen, Riksförbundet för Folkmusik och Dans samt Eric Sahlström Institutet i samarbete med Kulturens Bildningsverksamhet. VMoD och Bygdene Dansar har tillsammans under våren genomfört en "Världens Dans – en workshopserie för ungdomar" i Sollefteå kulturskolas lokaler, där fyra olika lärare haft workshops med olika typer av folklig dans.

Projektets slutliga ekonomiska utfall avviker från beslutad projektbudget där del av budgeterade kostnader ej upparbetats. Projektets beslutade budget omfattade 922 700 kronor på svensk sida och 692 300 norska kronor på norsk sida. Vid projektets slut har 745 022 kr förbrukats i Sverige och 279 569 NOK i Norge(ackumulerade kostnader). Projektets största kostnadsposter består av arvoden(huvsakligen till projektledaren) och resekostnader. Det är också logiskt för ett projekt som Bygdene danser, som spänner över ett stort geografiskt område. Projektet pekar på två huvudsakliga orsaker till kostnadsavvikelsen.

- 1. Projektledningen hade en ursprunglig plan om en projekttid över tre år för att kunna genomföra alla tänkta faser enligt den norska modellen.*

I diskussion mellan parterna angående ny ansökan för fortsättning av projektet, gjordes en bedömning att det inte var realistiskt att få en finansieringsplan för ett treårigt projekt. Ingen av projektets parter hade möjlighet att finansiera insatsen på egen hand och perioden för Interregprogrammet gick mot ett avslut. Därmed påbörjades ingen ny ansökan för att undvika att skapa förväntningar hos deltagare och samarbetspartners.

- 2. Projektets uppstart blev lite fördröjt.*

En utmaning i projektet var att utifrån en projekttid om ett år, planera och organisera projektet, rekrytera projektledare och involvera professionella instruktörer och andra resurspersoner i projektet. Genom att skolelever är projektets huvudsakliga målgrupp bedömdes att skolstarten var lämplig för uppstart av aktiviteter i projektet. Detta kan ha påverkat projektets upparbetade kostnader.

3.2 Målgrupp:

Den primära målgruppen för projektets verksamhet har varit ungdomar i åldern 16-19 år. Övriga intressanta målgrupper som nämnts har varit skolor och kommuner som på sikt kan fungera som arbetsplatser, den lokala dansmiljön samt offentliga styrmakter i mittnorden som kan få bättre förståelse av vandringar, likheter, skillnader och sammanhang när det gäller det immateriella kulturarvet. Under projektets genomförande har ungdomar i åldern 16-19 år, (inom ramen för projektansökans målgrupp 15-24 år), utgjort den största delen av projekts deltagare. Projektets stora kontaktyta har varit skolbesöken i Jämtlands län. Förutom att tjäna projektets syfte har skolbesöken också bidragit till att uppfylla kraven till dans och rörelse till musik i kursen Idrott och hälsa som läses av samtliga nationella program på gymnasienivå i Sverige. Dessa moment i kursen löper stor risk att bli nedprioriterade, på grund av bristfällig kunskap, enligt de idrottslärare vi varit i kontakt med.

I Nord-Trøndelag har projektet valt att samarbeta med Inderøy videregående skole och gjort regelbundna besök hos danslinjens årskurs 2 på Inderøy videregående skole. Bygda Dansar i Nord-Trøndelag har samarbetat med skolan tidigare år och skolan har hela tiden visat stort intresse för projektets verksamhet. Årets samarbete där danslinjens årskurs 2 involverades i föreställningsarbetet är en vidareutveckling av tidigare års verksamhet. I Nord-Trøndelag har

projektet också haft verksamhet med ungdomar som under de två tidigare åren har anslutit sig till projektet.

I övrigt har även ungdomar strax över 19 år deltagit i projektet, huvudsakligen då projektet samarbetat med redan etablerade evenemang. Bygdene Dansar har etablerat kontakt med Birka folkhögskola, Bäckedals folkhögskola, Medelpads spelmansförbund, Jämtland-Härjedalens spelmansförbund, Scenkonstbolaget (Länsmusiken i Västernorrlands län), projektet Världens Musik och Dans i Västernorrland, Sollefteå kulturskola, Midtvinterdansen, BUL Steinkjer, Steinkjer vidaregående skole, Inderøy vidaregående skole, Stiftinga Hilmar Alexandersen, Dampsaga Kulturhus, Inderøy kulturhus, Steinkjer Kulturskole, Verdal Kulturskole, Verdal juniorspellmannslag, FolkOrg, Noregs Ungdomslag (NU) mfl. Till sist har Bygdene Dansar etablerat kontakt med hip-hop-gruppen "Super Crew" i Steinkjer som består av ungdomar i gymnasieålder. Projektet har besökt dem i Steinkjer och haft undervisning och gruppen har också varit involverade arbetet och genomförandet av slutföreställningen "Mellom rutene – det første trekket avgjør ofte det siste".

3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter:

Målsättningarna för projektet har varit stora och vida. Projektet har arbetat målmedvetet för att bygga nätverk, synliggöra folklig dans och erbjuda unga att utöva dans. Att sprida den norska modellen utifrån förutsättningarna på svensk sida har varit en utmaning. Projektet förväntas ge positiva effekter på kort och längre sikt. Det förväntade resultatet beskrivs i tre punkter:

- 1 *Att kartlägga det immateriella kulturarvet i form av folkdans och folklig dans ännu bättre*
- 2 *Att göra det historiska kulturarvet relevant och levande för ungdom idag*
- 3 *Att utveckla nya pedagogiska metoder till internt bruk och sceniska förmedlingsmetoder externt*

Arbetet med att kartlägga det immateriella kulturarvet har tagit sin början på den svenska sidan. Stor del av projektets tid på svensk sida har lagts ner på att kartlägga vilka verksamheter som finns idag inom området, och hur de tar sig uttryck. De aktörer som sysslar med folkdans och folklig dans är mångfacetterade och kan ha många olika syften, huvudmän och ideologiska bakgrunder. Såväl föreningar, arrangörer som enskilda engagerade resurspersoner har kontaktats för att komplettera bilden av situationen idag och dela med sig av sin kunskap. I Nord-Trøndelag har arbetet kommit längre. Där finns idag en solid kunskap om de lokala dansformerna, och man har använt sig av filmat arkivmaterial såväl som levande traditionsbärare i det kartläggande arbetet. Genom samarbete med lokala danslag och festivaler har ungdomarna också fått ta aktiv del av den sociala dansens dimension. Arbetet med att ge en heltäckande bild av det immateriella kulturarvet i regionen kräver fortsatta resurser och tid med tanke på områdets storlek och komplexitet (såväl det geografiska området som själva kulturyttingen). Däremot finns idag en värdefull översikt som varit till stor hjälp för projektets verksamhet. I arbetet med att kartlägga det immateriella kulturarvet har täta samarbeten upprättats mellan Bygdene Dansar och de två arkiven som handhar det aktuella materialet i respektive land. Det gäller Arkivet för folklig dans (numera en del av Svenskt Visarkiv) i Stockholm och arkivet vid Norsk Senter for folkemusikk og folkedans i Trondheim. Genom besök och korrespondans har lokalt dansmaterial från det aktuella området gjorts tillgängligt för att användas i projektets undervisning.

Att göra det historiska kulturarvet relevant och levande för ungdom idag är ett stort och omfattande mål. Genom projektets undervisningsturnéer på svensk sida har över tusen ungdomar i den definierade målgruppen fått ta del av folkliga danstraditioner genom

professionella pedagoger och utövare som har besökt dem i deras skolvardag. Ungdomarna har fått uppleva det (för många) första mötet med äldre danstraditioner till levande musik och fått möjligheten att upptäcka genrens speciella kvaliteter. Ytterligare ca femtio personer utanför den definierade målgruppen har också genom projektets besök tagit del av verksamheten. I det fördjupade arbetet i Nord-Trøndelag har ett mindre antal ungdomar arbetat mer ingående med danstraditionerna och producerat två företällningar med konstnärligt material baserat på dessa. I den sista av dessa två föreställningarna ingick också ungdomar med dansbakgrund från andra genrer. Projektledare och projektägare är nöjda med insatsen och anser att arbetet med att göra det historiska kulturarvet relevant och levande för ungdom idag är påbörjat på ett omfattande och föredömlig sätt. Det uppsökande pedagogiska arbetet i gymnasieskolorna, ställer krav på instruktörerna att vara kreativa i sin förmedling och att variera instruktionen och framställa materialet på olika sätt. I mötet mellan instruktörer och grupper har under projektets gång nya idéer och tillvägagångssätt uppstått, vilka varvas med vedertagna metoder och variationer på dessa. Arbetet har dokumenterats och utvärderats löpande, inte minst i samarbete med Trø te', systerprojektet i Nord-Trøndelag, som arbetar efter samma projektmodell. Många av erfarenheterna och utmaningarna har varit gemensamma på båda sidor av gränsen och ett värdefullt kunskapsutbyte har underlättat arbetet.

Att utveckla nya pedagogiska metoder till internt bruk och sceniska förmedlingsmetoder externt. Arbetet med att utveckla sceniska förmedlingsmetoder har varit aktuellt i samband med föreställningen "Mellom rutene – det første trekket avgjør ofte det siste". Ensemblen bestod av ungdomar med erfarenhet av folkdans, modern dans och hip hop. Koreograf Sigurd Heide arbetade fram koreografier som tydliggjorde skillnaderna i de olika genrens rørelsekvalitéer och estetiska preferenser. Det unika genreöverskridande samarbetet stärktes av att musiken i föreställningen framfördes av musiker med olika musikaliska bakgrunder och erfarenheter. Förutom detta fanns även inslag i föreställningen då samtliga av aktörerna dansade folkdans, overoende av vilken dansmässig bakgrund de hade. När över tusen unga personer i ett avgränsat område får ta del av en kulturell injektion av det här slaget får det naturligtvis poistiva effekter. Verksamheten har däremot inte haft möjlighet att återkomma till samma skola, beroende av det geografiska områdets storlek och att projektet har arbetat utifrån ett treårsperspektiv. Därav saknas uppföljning av eventuella effekter. Det står ändå klart att undervisningen som Bygdene Dansar har förmedlat har varit ett välkommet inslag i en skolvardag där det lokala kulturarvet allt oftare får konkurrera med centralstyrda, mer mätbara målsättningar. Om detta vittnar de skolledare och idrottslärare vi har kommit i kontakt med genom projektet.

När det gäller avvikelser till de förväntade resultaten kan de framförallt härledas till att projektet nu avslutas efter ett år och inte fortsätter i ytterligare två. Detta får inverkan på omfattningen av aktiviteter och i hur stor grad de planerade momenten har kunnat genomföras. Förutom längden på projektet har vissa ämnesrelaterade utmaningar uppenbarats sig, vilket anades redan när lägesrapporten lämnades in till Interregkontoret i januari 2013. En av de grundläggande tankarna och frågeställningarna som ledde till projektets genomförande var aspekten med att testa en norsk modell i Sverige (beskrivet i punkt 2). Det står nu klart att ett genomförande på svensk sida möter utmaningar som gör det svårt att driva projektet vidare. En stor utmaning har varit avsaknaden av professionella dansare på svensk sida som kan fungera som instruktörer. Det finns idag ett fåtal personer som är kompetenta att kunna undervisa. Dessa har varit svåra att boka upp och har inte haft möjlighet att ställa sin tjänster till förfogande på dagtid, då projektet bedrivit det mesta av sin verksamhet. Storleken på området har också varit en svårknäckt nöt i sammanhanget och genom att området är ojämt befolkat har det inneburit problem med att få ett samlat intryck av projektets aktiviteter. Även kontinuiteten har blivit lidande genom bristen på kompetenta tillgängliga medarbetare i kombination med

logistiska utmaningar. En annan utmaning har varit det tudelade i att å ena sidan arbeta i ett treårigt perspektiv å andra sidan ha finansiering endast för ett år med ovissa utsikter om projektets fortlevnad. Att skapa samhörighet och gemenskap runt ett gemensamt mål kräver långsiktighet och planer som sträcker sig över en längre tidsperiod än ett år.

4. Indikatorer

Notera att indikatorer både för A (Ekonomisk tillväxt) och B (Attraktiv livsmiljö) kan förekomma i ett projekt.	Antal enligt projektbeslut	Resultat vid projektslut	Kommentarer
Antal kvinnor 15- 24 år som deltar i projektet.	600	532	
Antal kvinnor yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	2	34	
Antal män 15- 24 år som deltar i projektet.	600	501	
Antal män yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	2	26	
Antal deltagande företag med kvinnligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	0	4	
Antal deltagande företag med manligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	0	6	
Antal deltagande företag med mixat ägande som deltar i projektaktiviteter.	1	2	
Resultat indikatorer			
(B) Nya och vidareutvecklade metoder för stads- och landsbygdsutveckling.	1	1	Metoden som ligger i modellen (veien mot mulig (del-)profesjonalisering i dans) er ny i sverige
Egna indikatorer			
	Tidpunkt	Resultat	
Hur många ungdomar når man i den utåtriktade delen av projektet	30-06-2013	1004	
Hur många ungdomar klarar man att rekrytera till att arbeta mer ingående med det ämnesrelaterade innehållet	30-06-2013	36	
Hur många av ungdomarna vill fortsätta med den här typen av kultur och dans efter att projektet är avslutat	30-06-2013	15	
Kan projektet väcka så mycket entusiasm på svensk sida att projektet kan leva i mer än ett år	30-06-2013	Nej	Att Bygdene Dansar inte fortsätter efter sitt första år beror inte på avsaknad av entusiasm, utan på utvärderingsresultat om att projektformen inte är ideal för projektets verksamhet och målsättningar.
Hur stor publik klarar projektet att få på föreställningar	30-06-2013		«Konungs Tafla» ht-12 1 förest. ca 80 pers «Mellom rutene» vt-13 3 förest. Ca 303 pers
Hur mycket uppslag i massmedia klarar projektet att få – för att öka förståelsen för den här delen av det immateriella kulturarvet.	30-06-2013		7 tidningsartiklar, 2 nätartiklar

5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalt mervärde

Det gränsregionala mervärdet i projektet uppträder inom kategorin *socialkulturellt mervärde - ömsesidig kunskap om geografi, kultur, historia i gränsregionen* och består i att projektet gett en samlad bild av det immateriella kulturarvet "folklig dans i regionen". Projektets medarbetare på norsk och svensk sida har genom projektet samlat värdefulla insikter och erfarenheter rörande det gemensamma kulturarvet i området och uppmärksammat fördelarna och utmaningarna med att arbeta över landsgränsen. Genom projektet har ungdomar i det aktuella området fått möta den traditionsbärande folkliga dansen genom undervisning i äldre lokala danstraditioner. Folkdansrörelserna i Sverige och Norge har båda varit präglade av centralstyrning och likriktning i perioder. Reaktionen har varit att byta perspektiv från det *nationella* till det *regionala* och i många fall det *lokala*.

Landsgränser har varit och är fortfarande absoluta gränser i sökandet efter ett regionalt/lokalt kulturarv. Bygdene dansar har genom Bygda dansar-modellen haft ambitioner att skapa en gemensam plattform för det immateriella kulturarvet i Jämtland, Västernorrland och Nord-Trøndelag, ett geografiskt område med gemensam kulturhistoria. Genom projektet har svenska och norska ungdomar kunnat ta del av gränslandets traditioner och uttryck gällande folklig dans. Genom projektets arrangemang har svenska ungdomar kunnat få ta del av norska traditioner och vice versa. Detta har varit en del i det överordnade målet att få ett samlat intryck av det immateriella kulturarvet i mittnorden för att i framtiden göra mittnorden till ett attraktivt varumärke.

5.2 Bättre miljö

Projektet har strävat efter största möjliga miljöhänsyn gällande information, projektledning lokaler och resor. Projektet har använt sig av offentliga transportmedel till och från aktiviteter. I det fall där det funnit behov har samåkning arrangerats. I största mån har projektet använt lokaler i aktiviteternas närhet ex gymnastiksal, varför inga onödiga resor behövt göras. Inga investeringar har gjorts i projektet.

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Projektet har nått båda könen, såväl gällande deltagare som deltagande företag, på likvärdiga grunder. Projektet har strävat efter en jämn könsfördelning i engagerandet av gästande instruktörer och spelmän (obs: "spelman" är en vedertagen könsneutral titel på en musiker som ägnar sig åt traditionsmusik). I förmedlingen av de traditionella dansformerna har fokus legat på rörelsekvaliteten i dansmaterialet. Det mesta av det mittnordiska dansmaterialet är pardans, och det finns en lång tradition inom folkdansfältet på båda sidor av gränsen att tala om "dam" och "kavaljer", som fasta roller som styr vilken position man har i paret. I dagens dansmiljö där det av olika skäl oftast är fler kvinnor än män som är aktiva dansare har det fört till en ojämn situation, framförallt för aktiva kvinnor. Det är vanligt att man som kvinna "dansar kavaljer" och lär sig den andra rollens steg, för att få det att gå upp, men det har inte ansetts lika riktigt. I arbetet med att ta fram nya metodiska modeller för utläring av traditionellt dansmaterial har man valt att helt frångå ovanstående mönster för att medvetet bryta med gamla stereotypa uppfattningar om att de traditionella dansformerna endast skall kunna utföras av en man och en

kvinnor. Det har fört till att ett vanskligt moment i en redan innan laddad undervisningssituation har undanröjts. I många klasser där eleverna har varit ovana vid dansundervisning har det istället lett till ett tryggare inlärningsklimat. Materialets kvaliteter och dansglädjen har istället kommit i fokus. I de fall där de traditionella parsammansättningen efterlysts har det gjorts av lärare.

5.4 Etnisk mångfald och integration

Projektet har riktats till skolungdomar i regionen och har tagit hänsyn till målgruppens naturliga kulturella och etniska skillnader. Bygdene Dansar har med hjälp av Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Rff-sentret) etablerat kontakt med hip-hop-gruppen "Super Crew" i Steinkjer. Gruppen består av ungdomar från många delar av världen, speciellt från Mellanösten och Afrika. Rff-sentret har tillsammans med Bygdene Dansar haft undervisning med gruppen och fem av medlemmarna valde även att medverka i projektets slutföreställning "Mellom rutene – det første trekket avgjør ofte det siste". I föreställningen togs genrens specifika kvaliteter tillvara av koreograf Sigurd Heide och färgade föreställningen med kontraster mot den skandinaviska folkedansen, som utgjorde huvudmaterialet.

6. Informationsinsatser och skyltning av projektet

På allt tryckt och elektroniskt material har EU-flaggan och Interreg Sverige-Norge synliggjorts. Vid samtliga tillfällen där projektet givits en närmare presentation i text har det framgått att EU och Interregprogrammet Sverige-Norge är finansiärer. Vid samtlig e-postkorrespondens har EU-flaggan, Interreg Sverige-Norge-symbolen funnits med, samt projektets webadress; www.bygdadansar.no.

Hemsidan www.bygdadansar.no är en samlingssida för samtliga bygda dansar-projekt, (idag totalt fyra stycken, varav ett är ett Interreg-projekt) och samlar därmed besökare från samtliga projekt. Hemsidan uppdateras löpande med nyheter och verksamhet samt fungerar som arkiv för äldre händelser och avslutade projekt. På hemsidan finns en grundlig presentation av projektet Bygdene Dansar, med bakgrund, mål och genomföringsplan i kortfattad form förutom information om finansieringen. I samband med aktivitet av större omfattning har lokalpressen uppvaktats. I samband med specifika arrangemang har facebook använts för informations-spridning och kommunikation.

Målgruppen, ungdomar i åldern 16 till 19 år, har nåtts på skoltid, där projektet har genomfört undervisning i samarbete med idrottslärarna på skolan.

Projektet har deltagit i regelbundna möten, både i traditionell form samt över telefon/Skype med aktuella samarbetspartners. Orientering har skett på Norsk senter for folkemusikk og folkedans där övriga Bygda-dansar projekt deltagit och där gemensamma och för olika projekt unika erfarenheter och utmaningar tagits upp och diskuterats.

Under våren har Bygdene Dansar samarbetat med projektet Världens Musik och Dans i Västernorrland (VMoD), nämnt under punkt 1 och 3.1 och Bygdene Dansar har kunnat sprida information om sin verksamhet också genom VMoD:s informationskanaler.

Under året har också kontakter, med med följande uppdatering och orientering, tagits och hållts med samarbetspartnerna Birka folkhögskola, Bäckedals folkhögskola, Scenkonstbolaget i Västernorrlands län, Medelpads spelmansförbund, Hilmarfestivalen, BUL Steinkjer, Steinkjer

videregående skole, Inderøy videregående skole, Stiftinga Hilmar Alexandersen, Dampsaga Kulturhus, Inderøy Kulturhus, Steinkjer Kulturskole, Verdal Kulturskole, Verdal juniorspellmannslag, FolkOrg, Noregs Ungdomslag (NU)

Bilagor - informationsinsatser och skyltning av projektet:

Program "Konungs tafla" Hilmarfestivalen
Annons konsert Ahlberg, Ek & Roswall i Tidningen Härjedalen
Affisch Världens dans
Affisch Klubb3
Inbjudan Bydun
Tidningsartikel från Bydun
Foto med logorna
Artikel i Hembygden
Affisch "Mellom rutene"
Programblad "Mellom rutene"
Annons "Mellom rutene"

7. Underskrifter

Prosjektansvarlig Norge:

Egil Bakka
Direktør
Stiftelsen Rådet for folkemusikk og folkedans

Prosjektansvarig Sverige:

Ingrid Printz
Kulturchef
Regionförbundet Jämtlands län